

La Esmeralda. Entrefolre i embastat d'un comerç

El 1922, el propietari de la merceria La Esmeralda, domiciliada al carrer de Sant Pere, 37, Bonaventura Rocamora i Cardona, nascut a Organyà el 1844, va proposar a Florenci Julià i Hugas (Girona, 1897 — Terrassa, 1976), dependent de la veterana casa barcelonina Mogas, fundada el 1894 al carrer de l'Argenteria -traslladada, el 1914, al carrer de Llibreteria, 5-, de la qual Rocamora era client, si volia fer-se càrrec de la seva merceria de Terrassa i Florenci Julià va acceptar. A partir d'aleshores, ell i la seva esposa, Josepa Amat i Artigas (Girona, 1902 — Terrassa, 1951), van tirar endavant aquell comerç mantenint el nom de La Esmeralda, una de les dinou merceries amb les quals comptava la Terrassa d'aleshores i que venia articles de reparació de peces de vestir i de perfumeria a doll.

Després de la Guerra Civil Espanyola, entre 1941 i 1942, el Florenci i la Josepa decidiren comprar a la Caja de Ahorros de

Façana de la merceria La Esmeralda, carrer de Sant Pere, 47, Terrassa

Tarrassa, fundada el 1877, l'immoble que ocupava el número 47 del mateix carrer de Sant Pere i habilitaren el local de la planta baixa com a merceria, on abans hi havia hagut la sastreria de Bonifacio Romero Vallejo (Tierga, 14-3-1861 — Terrassa, 11-5-1926) i, des del 9 de maig de 1936, la granja de Pere Pera i Parera, nascut a Barcelona el 1905. Quan el matrimoni Julià - Amat prengué la decisió de traslladar-se a aquell immoble ja havien tingut quatre fills: Dolors, nascuda el 1923, que estudià magisteri; Joan, el 1927, que esdevingué químic; Montserrat, el 1930, però que morí l'any següent, i Carme, el 1931, que ingressà en un orde religiós com a missionera.

En un principi, el Florenci i la Josepa van posar al negoci el nom de Merceria Julià, apel·latiu que no arribà a quallar mai entre els clients, ja que tothom, a l'hora de referir-se a aquell comerç, continuava utilitzant el nom de La Esmeralda. Fins i tot a la Dolors, la filla gran del matrimoni Julià - Amat, després que ella es fes càrrec del comerç, vers el 1974, li deien *senyora Esmeralda* fet pel qual, des de 1947, la merceria recuperà el nom que, en origen, li havia donat el seu antic propietari.

La filla gran, Dolors, que ajudava els pares des de molt jove a la botiga, sobretot des de la vaga de dependents de 1935, tot i que va guanyar unes oposicions en les que va obtenir una plaça de mestra a Terrassa, s'incorporà a treballar definitivament a la merceria.

La botiga, tal com encara es conserva, fou dissenyada pel fuster Jaume Colom i Grau, nascut a Santpedor el 30 de juny de 1902, que havia arribat a Terrassa el 1920, on va obrir una fusteria a la plaça del Progrés, 31. Jaume Colom féu un mobiliari a mida, amb tota mena de prestatgeries, calaixos i calaixets que avui, pel seu cost i la manca d'ebenistes, seria molt difícil de poder realitzar.

Els clients de La Esmeralda han anat variant segons les experimentades per la moda i per les indústries relacionades amb la merceria. Des del seu origen i fins als anys seixanta del segle XX, a part dels particulars, les merceries tenien com a principals

clients modistes i sastres. Per a fer-nos-en una idea, el 1934 hi havia anunciades a la Guia Urbana de Terrassa dinou modistes i vint-i-cinc sastreries, però, amb l'aparició de la roba de confecció, a poc a poc, anaren tancant els seus tallers.

Quant a la manera de fer les vendes, als clients coneguts se'ls fiava anotant els imports en una llibreta, i, a finals de mes, es cobraven. A partir dels anys setanta això també canvià i es passà a cobrar cada venda en el mateix moment de realitzar-la.

Tal com era tradicional a l'època en aquest sector comercial, els dependents eren sempre homes i, solament a partir de finals dels anys cinquanta i principis dels seixanta, l'àmbit de la merceria començà a acceptar dones com a dependentes, i fou també quan començà a canviar el tipus d'articles que s'hi servien: perfumeria de marca, articles de punt envasats i de moda. Aquesta tendència comercial tornà a canviar els anys vuitanta, arran de la davallada de vendes provocada per l'aparició dels supermercats i, després, per la de les grans superfícies. Un declivi que començà a frenar-se a partir dels noranta, quan rebrotaren amb força les labors i les manualitats.

Fins a aquella dècada, les festes solien marcar el ritme de vendes: Corpus, Diumenge de Rams, Nadal, etc. Després, a poc a poc, això va anar canviant i es van anar imposant els calendaris de temporada, dels quals el d'estiu era el que més s'allargava,

Interior

ja que, després de Nadal, la gent s'inhibia de fer més compres relacionades amb l'hivern.

Quan les comandes eren a l'engròs, La Esmeralda escollia entre els productes que els agents comercials venien a presentar cada temporada. Normalment, com que els mostraris eren molt extensos, fins que no es van fer els catàlegs fotogràfics, els representants havien de portar-los en tartana. Hem de tenir en compte que, si bé no es pot establir una xifra concreta sobre la quantitat d'articles que hi pot haver en una merceria, es podria dir, sense exagerar, que giren entorn dels 3.000, ateses totes les seves variants de mides, colors i presentacions, que és una de les singularitats d'aquests tipus de comerç. D'altra banda, quan es tractava de petites comandes, es feien directament als magatzems que, fonamentalment, eren barcelonins, com és el cas de la casa Castelltort, al carrer de Trafalgar, 58, o el de la Merceria Santa Ana que es va obrir l'any 1935, al Portal de l'Àngel, 26.

Els anys setanta, quan la producció tèxtil acusà la gran crisi que inicià la desertificació del sector, també foren molt durs per a la merceria, encara que La Esmeralda va saber continuar en actiu, tot adaptant-se a les necessitats i tendències de cada moment. Des de fa anys, la vida laboral obliga a passar moltes hores fora de casa i la gent no té temps per cosir ni per aprofitar més la roba. També són molt pocs els que saben fer una vora o posar una cremallera, els quals prefereixen comprar una peça de confecció nova abans que arranjar la que ja es té.

Actualment, enmig d'una gran crisi econòmica, possiblement això canviï i, malgrat pugui semblar que la costura i la merceria es convertiran en coses pròpies del passat, podria ser què, si no és que el patró gremial d'aquesta tipologia de comerç, sant Miquel arcàngel, ho disposa d'una altra manera, arribem a conèixer un ressorgiment d'aquesta activitat comercial, de fet, ja són molts els negocis que s'han obert per a dedicar-se a arreglar peces de roba.

Ana Fernández Álvarez
campanadas@telefonica.net